

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਾਜਵੰਤੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਚਿਹਰੇ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪੈਰੇ ਜਾਂ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਸੀਅਤ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਨਵੈਨੈਂਸ ਡੀਡ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਲਾਜਵੰਤੀ ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਈਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਬਚਾਅ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਨੰਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

(11) ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸੋਧ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 500 ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਟੀ ਬੀ ਐੱਚ ਚਲਾਪਤੀ, ਜੇ.

ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਮਹਾਬੀਰ ਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1997 ਦਾ ਸੀਆਰ ਨੰਬਰ 4595

9 ਅਕਤੂਬਰ 1998

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, 1908 - ਐੱਸ. 47 ਅਤੇ 151, ਓ. 21, ਆਰ.ਐਲ. 35 - ਡਿਕਰੀ ਦਾ

ਅਮਲ - ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਲਈ - 1992 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਜਦੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ - ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਨੈੱਟ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨੁਕਸਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਰਮਾਨ ਅਵੈਧ ਹੈ- ਇਬਜੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਮੁੱਖ—ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਾਫੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸੀ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁੱਖ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1992 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 29 ਸਾਲ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੇਜਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੫)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਏ f ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੬)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਡ-ਲਿਟਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੭)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਧਰ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ ਜੇ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ 10)

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਟੀ.ਐਸ. ਪੈਟਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਐੱਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪੀ.ਐਨ. ਪਾਂਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ, - ਜਵਾਬਦਾਤਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਟੀ ਬੀ ਐੱਚ ਚਲਾਪਤੀ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਧੀਕ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ) ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮਿਤੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 1997 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ.

(2) ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਹੈ, ਨੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਬਠਿੰਡਾ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਉਕਤ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਡੀਕਰੀ-ਧਾਰਕ) ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਵਰੀ, 1972 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਲਈ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ, ਮਾਂ, ਖੁਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ C6urt- ਗਾਰਡੀਅਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਇੱਕ ਕੋਰਟ-ਗਾਰਡੀਅਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨੇ ਸ਼ੀਰ ਜਗਮੋਹਨ ਲਾਈ ਸਿਆਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਲਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ, ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਰਟ-ਗਾਰਡੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹੋਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਮਾਂ, ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ 2 ਤੋਂ 8 ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਮੇਤ 2 ਤੋਂ 8 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ 17 ਜੁਲਾਈ, 1976 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ:-

“ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨਹੀਂ! 2 ਤੋਂ 8 ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੜਕ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗਰਗ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹਨ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਲਾਈ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਰਥਾਤ 2 ਤੋਂ 8 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(4) ਸਿੱਖਿਅਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਤੀਸਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੀ, ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 15 ਮਈ 1992 ਨੂੰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਜਨਮ 7 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਆਦੇਸ਼ 1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੁਆਰਾ 15 ਮਈ, 1992 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਐਸਏ ਨੰਬਰ 933 ਆਫ 1979, ਮਿਤੀ 15 ਮਈ, 1992 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਹੈ, ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸੀ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਮੁੱਖ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਾਲ 1992 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 29 ਸਾਲ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇ। ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਮੇਜਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਵਜੋਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੰਕਾ ਸੰਨਿਆਸੀ ਬਨਾਮ ਲੰਕਾ ਯੋਰਾਨ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:-

“ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਨਾਬਾਲਗ ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਜੋ ਕਿ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਠੀਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਖੁਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਏ ਬਿਨਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤੱਥ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ

ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਸਾਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ।"

(6) ਇਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਵਿਤਰੀ ਵਾਸੁਦੇਵਨ ਨੰਬੂਦਿਰੀ (2), ਅਤੇ ਵੀ.ਕੇ. ਮੁਰਗੱਪਾ ਮੁਦਲੀਆਰ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐੱਮ. ਦੇਸ਼ਪਾ ਨਯਾਨਿਮ ਵਾਰੂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਅਤੇ ਐੱਨ.ਐੱਮ. ਰਾਯੂਲੂ ਅਈਅਰ ਨਾਗਾਸਾਮੀ ਅਈਅਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲ ਐੱਨ.ਐੱਮ.ਆਰ ਵੈਕਟਰਿਸ਼ਨਬਾ ਅਈਅਰ ਬਨਾਮ ਚੋਕਨਾਰਾਇਣਨ ਚੇਤਿਆਰ (4) ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੇਜਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮਾਨ ਉਸ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ। ਅਪੀਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1928 ਮਦਰਾਸ 294
- (2) ਏਆਈਆਰ 1959 ਕੋਰਲਾ 387
- (3) ਏਆਈਆਰ (37) 1950 ਮਦਰਾਸ 314
- (4) ਏਆਈਆਰ 1954 ਮਦਰਾਸ 237

(7) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਸਾਰੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮਹਾਬੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਸਵਾਈ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ.ਕੇ.ਐਸ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਚਿਦਬਰਮ ਚੇਟੀਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(8) ਮੇਰਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ-ਮੁਦਾਇਕ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਂਡ ਲੀਟਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਬਾਲਗ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(9) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 32 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (7) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:■—

“ਆਰਡਰ 32 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਰਡਰ 32, ਨਿਯਮ 3 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ 'ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ' ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੌਰ' ਤੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਡ ਲਿਮਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹਿੱਤ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ

- (5) ਏਆਈਆਰ 1958 ਰਾਜਸਥਾਨ 107
- (6) ਏਆਈਆਰ (33) 1946 ਮਦਰਾਸ 243
- (7) ਏਆਈਆਰ 1974 ਪੀ ਐੱਫ਼ ਐਚ 315

ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਕਈ ਵਾਰ ਬੇਤੁਕੇ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(10) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੂਜੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 1972 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ. ਕਾਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ @ ਕਲੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. v. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਰਹਾਨੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.* (8), ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਆਪਣੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਪੰਗਤਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਤ ਬਚਾਅ ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਧੋਖਾਧੜੀ/ਗਠਜੋੜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਐਡ ਲਾਈਟਮ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਾਬਾਲਗ ਸਮੇਤ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸਾਂਝਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ-ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਨਾਬਾਲਗ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(11) ਮੇਰੀ ਪੂਰਵ-ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਨੂੰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿੰਗ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਾਰੰਟਿੰਗ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

---

(8) ਜੇਟੀ 1997 (3) ਐਸਸੀ 403

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ